

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut senest ved FM 2013 pålægges at fremlægge en redegørelse for Inatsisartut om de offentlige ydelser ved dødsfald. Redegørelsen skal iagttage de i forslagsbegrundelsens anførte punkter 1-7:
(Medlem af Inatsisartut Ruth Heilmann, Siumut)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling)

1. behandling

Tak for dette forslag, som vedrører forslag om udarbejdelse af en redegørelse vedrørende de offentlige ydelser ved dødsfald.

Indledningsvist skal det bemærkes, at det som udgangspunkt er et privat anliggende at sikre en opsparring til de omkostninger, der er forbundet med dødsfald. Det skal dog bemærkes, at de kirkelige udgifter i forbindelse med begravelsen afholdes af kirken, heriblandt den kirkelige ceremoni ved begravelsen, gravning af grav, pyntning af kirken m.v.

Efter fast praksis lægger kommunen ud for udgifter til transport af kisten samt begravelsen, hvis der er tvivl om boets mulighed for at dække udgiften. Det udlagte beløb indgår derefter som en fordring i boopgørelsen via inddrivelsesmyndigheden og skifteretten. Er boet insolvent, afholder kommunen den endelige udgift.

I forbindelse med en førtidspensionist eller en alderspensionists dødsfald modtager den efterladte ægtefælle eller samlever, den afdøde ægtefælles førtidspension i 2 måneder efter udgangen af den måned, hvor dødsfaldet er indtruffet. Dette beløb kan bl.a. anvendes til de udgifter, der er forbundet med begravelsen eller transport af kisten.

Efter landstingsforordningen om offentlig hjælp kan kommunalbestyrelsen yde hjælp til hjemtransport af kiste. Hjælpen kan ydes i de tilfælde, hvor en person i Grønland er afgået ved døden udenfor den by eller bygd, hvor personen senest havde bopæl, såfremt hverken boet eller familien har økonomisk mulighed for at betale udgifterne og afdøde opfyldte betingelserne i forordningen.

Personer, der er afgået ved døden i sundhedsvæsnets regi, er ikke omfattet af patientbegrebet. Gældende sundhedslovgivning indeholder derfor ikke hjemmel til at dække udgifter i forbindelse med transport af afdøde patienter til deres hjemby eller det sted, hvor de efterladte måtte ønske begravelsen. Sundhedsvæsenet betaler dog efter fast praksis et beløb til de efterladte/boet, svarende til en almindelig passagerbillet, for en siddende passager, såfremt patienten dør udenfor hjemstedet under en behandling, som er iværksat og betalt af det grønlandske sundhedsvæsen, hvilket sker efter anmodning herom. Har sundhedsvæsenet betalt for en pårørendes rejse i forbindelse med ledsagelse af en afdød, vil ledsageren få betalt returrejsen. Sundhedsvæsenet har ingen aktuel opgørelse over antallet af døde udenfor deres hjemby, samt evt. ledsager. Det skal dog bemærkes, at antallet må formodes at stige i takt med den øgede specialisering og behandlingsmuligheder.

Personer der rejser til Danmark i uddannelsesøjemed og er omfattet af studiestøttereglerne bliver forsikret, således der automatisk bliver tegnet en ulykkesforsikring, som betales af det offentlige.

Med udgangspunkt i, at det er et privat anliggende at sikre, at der er midler til en begravelse, kan det oplyses, at der findes en række ordninger og muligheder, som borgerne har mulighed for at benytte sig af.

Der er mulighed for at blive medlem af en ligkisteforening. På det tidspunkt, hvor vedkommende afgår ved døden, vil udgifterne til kisten, korset og begravelsen blive betalt af foreningen.

Forsikringsmæssigt er der mulighed for at tegne en ulykkesforsikring med dødsfaldsdækning. I tilfælde af en den forsikrede dør ved en ulykke, vil dødsfaldssummen blive udbetalt til den afdødes efterladte. Dødsfaldssummen vil kun blive udbetalt i tilfælde af, at dødsfaldet skyldes en ulykke.

I tilfælde af en person skal rejse udenfor Grønland, har personen mulighed for at tegne en rejseforsikring. Rejseforsikringen dækker i tilfælde af forsikringstageren afgår ved døden, som følge af et ulykkestilfælde. Forsikringssummen vil blive udbetalt til den ægtefælle eller anden arveberettigede, som ud af dette beløb vil kunne betale udgifterne til hjemtransport af kisten og begravelsen.

Der har i den offentlige debat været en diskussion omkring muligheden for at etablere et krematorium i Grønland. Der kan gøres flere overvejelser i forbindelse hermed, men det vil kræve yderligere undersøgelser.

Der findes ikke en samlet oversigt over de offentlige udgifter. Nogle udgifter afholdes af kommunerne, som ikke har en specificeret opgørelse over deres udgifter. De forskellige offentlige instanser har på nuværende tidspunkt hver deres udgifter, som de afholder indenfor egen ramme.

At samle området vedrørende transport af afdøde, frirejser for pårørende til afdøde, samt begravelsesudgifter i et fælles regelsæt gældende for alle borgere i Grønland, være omfattende. Det må forventes, at et samlet regelsæt vil komme til at berøre både sundhedsvæsnet, retsvæsen, socialområdet og endda rumme arbejdsretlige aspekter. En eventuel udarbejdelse af et fælles regelsæt vil være kræve omfattende undersøgelser, da der skal tages et særligt hensyn til de enkelte myndigheders særlige forhold.

Det er Naalakkersuisuts vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt at undersøge området omkring regulering af forhold vedrørende dødsfald samt muligheden for oprettelse af krematorie. Da en undersøgelse vil være tidsmæssigt krævende på grund af de mange forhold, der skal undersøges, vil redegørelsen ikke kunne være klar til FM 2013. Redegørelsen vil blive prioriteret i Naalakkersuisuts arbejde og de indledende undersøgelser vil blive iværksat snarest muligt.

Naalakkersuisut vil undersøge muligheden for at lave en borgerrettet vejledning omkring gældende regler og praksis på området. Dette kunne eventuelt ske i samarbejde med Sullissivik, da en sådan vejledning bør placeres på borgerportalen.

Med disse bemærkninger indstiller Naalakkersuisut forslaget til vedtagelse.